

REN ENERGIPAKKEN

REN ENERGI FOR ALLE EUROPEERE

Energi- og klimapolitikk har i lang tid vært et viktig satsingsområde for EU. Med ny kommisjon står det enda mer sentralt. Økt samarbeid på energiområdet med mer kraftutveksling og fornybar energi er en forutsetning for at Europa skal nå klimamålene.

Det overordnede målet med Ren energipakken (også kalt Vinterpakken eller fjerde energipakke) er å tilrettelegge for overgangen fra fossil til ren energi, oppfylle klimaforpliktelsene i Parisavtalen og sørge for forsyningssikkerhet og konkurransedyktige energipriser.

FELLESEUROPEISK ENERGISAMARBEID

I flere tiår har Norge vært en del av et nordisk kraftmarked med utveksling av kraft gjennom kabler mellom Norge, Sverige, Finland og Danmark. Det har ført til en mer effektiv bruk av fornybare kraftressurser i Norden, redusert behovet for fossil energi og styrket forsyningssikkerheten.

Når det regner lite om vinteren og de norske vannmagasinene er tomme, importerer Norge vindkraft fra Sverige og Danmark. Dette sikrer Norge nok strøm om vinteren, og er med på å holde strømprisene lave. Når det regner mye i Norge, eksporterer vi vannkraft til Sverige og Danmark. Det er denne kraftutvekslingen og dette samarbeidet EUs energimarked er basert på.

HVA ER REN ENERGIPAKKEN?

Ren energipakken ble vedtatt i EU i mai 2019 og er en delvis videreføring av tredje energipakke. Den er den mest omfattende energipakken noensinne, og består av åtte lover som forbedrer og skjerper inn dagens klima- og energiregelverk.

De tre viktigste målene med pakken er økt fokus på energieffektivitet, at EU skal ta globalt lederskap innen energi og at forbrukeren skal settes i sentrum.

Flesteparten av reglene i Ren energipakken vil være relevante for Norge gjennom EØS-avtalen. Dette vurderes nå av EFTA/EØS-landene. Det vil derfor ta tid før den skal behandles i Stortinget og bli en del av EØS-avtalen.

REN ENERGIPAKKEN

Fire hovedbestemmelser:

MER FORNYBAR ENERGI

EU skjerper fornybarmålet til 32 prosent. Det betyr at 32 prosent av EUs totale energiforbruk i 2030 kommer fra fornybare kilder.

MER ENERGIEFFEKTIVISERING

EU trapper opp målet for energieffektivisering til 32,5 prosent. Formålet er å redusere energiforbruket i Europa.

FLERE FORBRUKERRETTIGHETER

Formålet er å styrke forbrukerens rolle og rettigheter på energimarkedet.

BEDRE STYRING AV EUS ENERGIUNION

EU innfører strengere mekanismer for styring av energiunionen. Hvert land skal i samarbeid med nabolandene utforme nasjonale energi- og klimaplaner for 2021 og 2030 hvor de beskriver hva de har tenkt å gjøre for å nå de ulike målene.

Billigere, grønnere og mer fleksibelt for forbrukeren

- Energimarkedet skal bli mer gjennomslukt, slik at forbrukeren får tilgang til informasjon om de beste strømtilbudene på markedet.
- Det skal bli lettere å skifte strømleverandør. Først skal det bli mulig å skifte leverandør innen tre uker, deretter i løpet av 24 timer.
- Mindre fossil kraftproduksjon vil føre til mindre luftforurensning.
- Forbrukerne kan organisere seg i lokale energisamfunn og aktivt delta i energimarkedet ved å produsere, lagre, konsumere og selge energi på lik linje som etablerte energiselskaper. Det vil gjøre det enklere for husholdninger å kontrollere egen energibruk og å spare penger. Forbrukeren kan for eksempel lagre egenprodusert strøm når strømmen på markedet er billig og bruke den når strømmen er dyr.

ACER - EUS ENERGIDIREKTORAT

ACER er et organ som legger til rette for samarbeid mellom EU/EØS-landenes energidirektorater (i Norge er dette RME, Reguleringsmyndigheten for energi). Samarbeidet er rent teknisk og omhandler regelverk og fremdrift på energiområdet. Norske eksperter deltar i diskusjonene i ACER og kan påvirke gjennom talerett, men har ikke stemmerett.

Oppgaver:

1. Gi råd til landene som er med i energimarkedet slik at regelverket praktiseres likt.
2. Tilrettelegge for fri bevegelse av strøm over landegrensene, og sørge for rettferdig konkurranse.
3. Samle erfaringer fra medlemslandene og gi råd og anbefalinger om hvordan energimarkedet bør utvikles videre.
4. Dersom det oppstår uenigheter mellom EU-landene som deltar i energimarkedet, eller de ikke blir enige innen bestemte frister, kan ACER være tvisteløser og avgjøre saken. ACER vil ikke ha beslutningsmyndighet over Norge. Det er ESA, EØS-avtalens kontrollorgan, som sørger for at Norge overholder forpliktelsene i Ren energipakken.

MYTER OM ACER

SUVERENITET

Da Stortinget vedtok tredje energimarkedspakke i 2018, florerte det med påstander om at ACER skulle få beslutningsmyndighet i Norge. Dette var ikke og er ikke korrekt. Med Ren energipakken forblir ACERs rolle stort sett uendret. Det betyr at Norge ikke trenger å avgi suverenitet til ACER.

KRAFTKABLER

ACER kan ikke pålegge Norge å bygge ut vindkraft eller nye kabler til utlandet. Det er opp til Olje- og energidepartementet, i samarbeid med myndighetene i den andre enden av kablet. ACER er ikke relevant for Norges kraftforbindelser til Storbritannia.

STRØMPRISER

Det er mange faktorer som påvirker strømprisene, men ACER er ikke blant dem. Prisen styres av tilbud og etterspørsel og avgifter som CO2-pris. Slik har det vært siden Norge liberaliserte kraftmarkedet i 1990. Bygging av kabler gjør det mulig å selge mer av strømmen til utlandet (som kan øke regningene noe), men det gjør det også mulig å importere mer billig strøm fra utlandet. På sikt vil dette føre til jevnere strømpriser.